

Harry Sicher: Pioneer in oral anatomy

D. Andritsakis¹

Harry Sicher, MD, DSc (1889-1974), a world-renowned and highly respected head, neck and dental anatomist, received his MD from the University of Vienna Medical School in his native Austria in 1913. Studying under the famed Dr. Julius Tandler, Sicher received a broad and solid foundation in all aspects of anatomy. He clearly understood that anatomic structure was closely related to body function. After graduating from medical school, Dr. Sicher specialized in dentistry, where he worked in clinical practice, teaching and research. He remained associated with the University of Vienna until 1938, when Hitler's annexation of Austria forced Jewish intellectuals to flee from Europe. Sicher emigrated to Chicago in 1939 where he became a professor and chairman of the anatomy department at the Loyola Dental School until his retirement as professor emeritus in 1960. The extent of Harry Sicher's knowledge and scientific productivity was staggering. He studied and understood the complexities of many scientific disciplines, including anthropology, applied head, neck and oral anatomy, biology, bone metabolism, comparative anatomy, embryology, endocrinology, entomology, evolutionary biology, histology, occlusion, pathology and physiology. His collaborations with Drs. Balint J. Orban and Joseph P. Weinmann were especially productive. In the classroom, his teaching skills were legendary. As a roving lecturer, he spoke to dental, medical and specialty audiences worldwide for decades. He had the rare ability to make a description of the human body come vibrantly alive. Several of his books, Oral Anatomy (1949), Bone and Bones (1944) and Orban's Oral Histology and Embryology (1962, 1966, 1972) became authoritative textbooks for dentists throughout the world.

Key words: Harry Sicher, oral anatomy, history of Dentistry

Odontostomatological Progress 2016, 70 (3): 402-412

1. DDS, Dr.Dent,FICD

Department of Prosthetic Dentistry, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens,
2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Harry Sicher: Ο πρωτοπόρος της Οδοντιατρικής Ανατομίας

Δ. Ανδριτσάκης¹

Ο Harry Sicher, MD, DSc (1889-1974) ήταν ένας παγκοσμίως φήμης ανατόμος της κεφαλής, του τραχήλου και του στόματος. Έλαβε το πτυχίο της ιατρικής από την ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου της Βιέννης στη γενέτειρά του την Αυστρία το 1913. Μελετώντας δίπλα στον φημισμένο Dr. Julius Tandler, ο Sicher έθεσε ισχυρά θεμέλια στις γνώσεις του σε όλο το εύρος της ανατομίας. Είχε αντιληφθεί σαφώς ότι η ανατομική δομή ήταν στενά συνδεδεμένη με λειτουργία του σώματος. Μετά την αποφοίτησή του από την ιατρική σχολή, ο Sicher ειδικεύθηκε στην οδοντιατρική την οποία άσκησε ως κλινικός, δάσκαλος και ερευνητής. Παρέμεινε στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης μέχρι το 1938, όταν ο Χίτλερ κατέκτησε την Αυστρία αναγκάζοντας τους εβραίους διανοούμενους να φύγουν από την Ευρώπη. Έτσι μετανάστευσε στο Σικάγο το 1939 όπου έγινε καθηγητής και διευθυντής του τμήματος Ανατομίας στην Οδοντιατρική Σχολή Loyola μέχρι την αποχώρησή του ως ομότιμος καθηγητής το 1960. Η έκταση των γνώσεων και η επιστημονική προσωπικότητα του Harry Sicher ήταν συγκλονιστική. Σπούδασε και κατανόησε τις περιπλοκές από πολλούς επιστημονικούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένων της ανθρωπολογίας, της ανατομίας της κεφαλής, του τραχήλου και του στόματος, της βιολογίας, του μεταβολισμού των οστών, της συγκριτικής ανατομίας, εμβρυολογίας, της ενδοκρινολογίας, της εντομολογίας, της εξελικτικής βιολογίας, της ιστολογίας, της σύγκλεισης, της παθολογίας και της φυσιολογίας. Οι συνεργασίες του με τους Dr. Balint J. Orban και Dr. Joseph P. Weinmann ήταν παραγωγικές. Στην αίθουσα διδασκαλίας οι διδακτικές του ικανότητες ήταν θρυλικές. Ως προσκεκλημένος ομιλητής έδωσε διαλέξεις σε οδοντιατρικά, ιατρικά και εξειδικευμένα ακροατήρια σε όλο τον κόσμο για δεκαετίες. Είχε την σπάνια ικανότητα να ζωντανεύει τις περιγραφές του ανθρώπινου σώματος. Αρκετά από τα βιβλία του, Ανατομία του στόματος (1949), Οστούν και οστά (1944) και Orban's: Ιστολογία και Εμβρυολογία του στόματος (1962, 1966, 1972) έγιναν απαραίτητα εγχειρίδια για τους Οδοντιάτρους σε όλο τον κόσμο.

Λέξεις ευρετηρίου: Harry Sicher, ανατομία στόματος, ιστορία Οδοντιατρικής

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2016, 70 (3): 402-412

1. Ομότιμος Καθηγητής

Εργαστήριο Προσθετολογίας, Οδοντιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδή, 115 27 Αθήνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε όλες τις επιστήμες λίγοι είναι οι λαμπροί εκείνοι αστέρες που άφησαν τη λάμψη τους και στιγμάτισαν με το πέρασμά τους την εποχή τους. Ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα άρχισε να διαφαίνεται η ανάπτυξη στο χώρο της Οδοντιατρικής μιας τέτοιας σημαντικής ομάδας δραστήριων ερευνητών αποτελούμενη από τους B. Gottlieb, B. Orban, R. Kronfeld, H. Sicher και J. Weinmann, οι οποίοι μαζί με άλλες εξέχουσες προσωπικότητες διαμόρφωσαν τη Σχολή της Βιέννης και με το έργο τους προσέφεραν τα μέγιστα στην Οδοντιατρική και γενικότερα στη Βιολογία του Στόματος, ενώ παράλληλα ανέπτυξαν σημαντική κλινική δραστηριότητα.

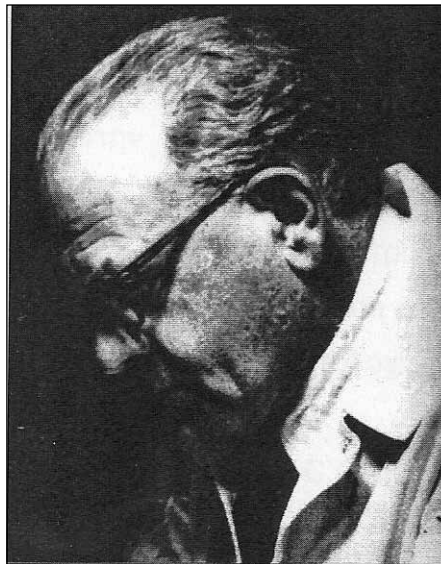
Από τους ερευνητές της Σχολής αυτής μια από τις πλέον ολοκληρωμένες επιστημονικές μορφές υπήρξε ο Harry Sicher, MD., DSc (1889-1974), ένας μοναδικός άνθρωπος, παγκοσμίως φημισμένος και βαθιά εκτιμώμενος ως πρωτοπόρος ανατόμος της κεφαλής, του λαιμού και του στόματος (εικ. 1).

Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης και σύντομα συνεργάστηκε με τον δάσκαλό του Tandler για να συγγράψει πολύ νωρίς το 1918 το βιβλίο *Anatomie für Zahnärzte*.

Ο Sicher πέρα από γιατρός υπήρξε σπουδαίος δάσκαλος, κλασικός βιολόγος, ανατόμος, εντομολόγος, οδοντίατρος, μουσικός.

Η μεγαλοφυΐα του και οι υψηλές του ικανότητες σε όλους τους τομείς που ενασχολήθηκε τον κατέταξαν στη χορεία των μεγάλων ανατόμων όπως ο Joseph Hyrtl, ο Emil Zuckerkandl και ο Julius Tandler.^{1,2}

Η ενσκήψασα χιτλερική λαίλαπα, κατά τα τέλη της δεκαετίας του '30, και η προσάρτηση της Αυστρίας στη Γερμανία του Εθνικοσοσιαλισμού, τον ανάγκασε, όπως και πολλούς άλλους Εβραίους διανοούμενους, να μεταναστεύσει το 1939 στην Αμερική, όπου σε συνε-

Εικόνα 1. Ο Harry Sicher.

ργασία με τους παλιούς του φίλους Orban και Weinmann, που είχαν μεταναστεύσει και αυτοί, συνέτελεσε στην ανύψωση της Οδοντιατρικής, που είναι αμφίβολο εάν θα επιτυγχάνετο τόσο γρήγορα χωρίς αυτούς.^{1,2}

Η συνεργασία τους υπήρξε ιδιαίτερα παραγωγική και τα βιβλία τους όπως: *Oral Anatomy, Bone and Bones* και το *Orban's Oral Histology and Embryology*, έγιναν τα κλασικά και αναγκαία συγγράμματα για τους οδοντιάτρους όλου του κόσμου.

Ο Sicher για δεκαετίες δίδαξε παγκοσμίως Οδοντιατρική και Ιατρική, διδασκαλία που έμεινε θρυλική καθ' όσον είχε τη σπάνια ικανότητα μοναδικής περιγραφής του ανθρωπίνου σώματος.

Ήταν ευπρόσιτος στους φοιτητές του και καλός τους σύμβουλος.

Η ΑΡΧΙΚΗ ΤΟΥ ΠΟΡΕΙΑ

Ο Harry Sicher γεννήθηκε στη Βιέννη στις 11 Σεπτεμβρίου του 1889. Για την οικογενειακή του κατάσταση γνωρίζουμε πολύ λίγα.

Περάτωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στη Βιέννη και ύστερα από επιτυχείς «εξετάσεις

ωριμότητας» σε ηλικία 18 ετών ενεγράφη το έτος 1907 στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βιέννης.

Το πρώτο μάθημα που παρακολούθησε στην Ιατρική Σχολή το παρουσίασε ο Dr. Julius Tandler, ο μεγαλύτερος εν ζωή ανατόμος της εποχής εκείνης. Ο Sicher εντυπωσιάστηκε τόσο πολύ απ' αυτή την παρουσίαση και ανέφερε:¹³

«Σ' αυτά τα 45 λεπτά ο ομιλητής παρουσίασε τόσο γλαφυρά και εντυπωσιακά δυνατά το μάθημά του, που μάγεψε τη σκέψη μου και μ' έκανε να πω: Θα γίνω ανατόμος».

Αυτό υπήρξε και το ερέθισμα, ώστε πολύ σύντομα κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους των σπουδών του σε ηλικία 19 ετών κατόρθωσε να γίνει δεκτός στο εργαστήριο του τμήματος της Ανατομίας στην Ιατρική Σχολή της Βιέννης, που την εποχή εκείνη θεωρείτο παγκοσμίως το πρώτο κέντρο για τη σπουδή της.⁴

Με την εργατικότητα και την ευφυΐα του δεν άργησε να γίνει ο προστατευόμενος του Tandler.

Αργότερα ο Sicher, κάνοντας την αυτοκριτική του, σχολίασε γι' αυτό το κέντρο:¹³

«Στο κέντρο αυτό βρίσκεται το πνεύμα της μεγαλύτερης παράδοσης, αφού τυγχάνει να κατέχει τη συσσωρευμένη γνώση και επίδραση τριών γενεών ανατόμων, δασκάλων και ερευνητών γιγάντιου αναστήματος όπως οι: Hyrtl, Zückerkandl και Tandler».

Το ινστιτούτο, όπως αποκαλείτο στη Βιέννη το κέντρο αυτό, διευθύνετο από τον Καθηγητή Zückerkandl, ο οποίος, παρ' ότι ήταν βαριά άρρωστος, εξακολουθούσε να εργάζεται στην έρευνα της ανατομίας.¹³

Ένεκα της ασθενειάς του Zückerkandl, το τμήμα επόπτευε ως επικεφαλής της ανατομίας, ο πρώτος βοηθός του, ο Julius Tandler, ο οποίος και το ανέλαβε επίσημα ως διευθυντής μετά το θάνατό του το 1910, για να γίνει πέρα από καθηγητής της ανατομικής και ο θεμελιωτής

της Ανατομίας του Στόματος.

Ο Tandler, πιστός στις αρχές του Zückerkandl, πίστευε στην πρακτική εφαρμογή της ανατομίας στην κλινική ιατρική πράξη και θεραπεία και ανέφερε:¹⁴

«Η ανατομία είναι επιστήμη και τέχνη, της οποίας το αντικείμενο δεν θα πρέπει να είναι αποκλειστικά η μελέτη του νεκρού σώματος, αλλά το σύνολο όλων των συστημάτων που απαρτίζουν το ανθρώπινο σώμα και η αλληλεπίδραση της λειτουργίας τους στη διαμόρφωση των ιστών.

»Γνωρίζουμε ότι η μορφή εξαρτάται από τη λειτουργία, γι' αυτό και είναι ξεκάθαρο ότι η μορφή δεν έχει αξία χωρίς να ληφθεί υπόψη η λειτουργία στο σύνολο αυτής της θεώρησης».

Η αυστηρή συσχέτιση μορφής και λειτουργίας ήταν δογματικά καθορισμένη ιδέα των Hyrtl, Zückerkandl και Tandler, προσέγγιση που προσδιορίστηκε αρχικά από τον Hyrtl νωρίς, από το 1830, και η οποία έντονα αμφισβητήθηκε από τους ανατόμους και τους κλινικούς της εποχής εκείνης.

Την ιδέα αυτή του Hyrtl κατά τα τέλη του 19ου αιώνα ασπάσθηκε ο Zückerkandl, την οποία και προσπάθησε να κάνει πιστευτή και φιλική μεταξύ των δύο αυτών ομάδων, ανατόμων και κλινικών, χωρίς να κατορθώσει απόλυτα να τους επηρεάσει παρά μόνο με τη βοήθεια του Tandler στις αρχές του 1900.

Οι παραπάνω τρεις ανατόμοι πολύ επηρέασαν τον νεαρό Harry Sicher, για να αναφέρει:¹³

«Αυτοί οι τρεις με έκαναν απόλυτα να πιστέψω ότι είναι αδύνατο να υπάρξει ανατομική δομή ανεξάρτητη από τη λειτουργία».

Επιπρόσθετα, ο Sicher ήταν ιδιαίτερα επηρεασμένος από τις ιδέες και τα πιστεύω του Tandler για την εκπαίδευση.¹⁴

«Οποιαδήποτε μέθοδο διδασκαλίας χρησιμοποιήσεις, ανέφερε ο Tandler (παραδόσεις, σεμινάρια ή άλλες αποδεκτές μεθόδους), ο σημαντικότερος παράγοντας είναι η προσωπικό-

τητα του δασκάλου».

Το όφελος του Sicher, από τη θητεία του στο Ινστιτούτο αυτό κατά τη διάρκεια των ιατρικών του σπουδών, ήταν να οικοδομήσει ένα γερό θεμέλιο γνώσης της ανατομίας και μια ευρεία προοπτική έρευνας και ζηλευτής επισημονικής πειθαρχίας, που θα τον οδηγήσουν στη συνέχεια να επιτύχει γρήγορα να γίνει περήφανος δάσκαλος.

ΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ SICHER ΣΤΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ

Το 1913, καθώς πλησίαζε ο χρόνος της αποφοίτησής του, πρόδηλη προέκυψε και η ανάγκη επιλογής της ιατρικής του ειδικότητας.

Ο Tandler όχι μόνο τον συμβούλεψε αλλά και τον παρότρυνε (όπως είχε συμβεί προηγουμένως και με τον Gottlieb), να αφοσιωθεί στη σπουδή της Οδοντιατρικής, καθώς ο χώρος αυτός είχε σοβαρή ανάγκη σωστής εκπαίδευσης και γνώσης των βασικών επιστημών.¹³ (Εκείνη την εποχή στην Αυστρία, όπως και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι οδοντίατροι πρώτα ελάμβαναν το δίπλωμα της ιατρικής και μετά εξασκούσαν στην Οδοντιατρική ως ειδικότητα της Ιατρικής).

Ο Sicher ακολούθησε τη συμβουλή του καθηγητή του Tandler και ενεγράφη στο Τμήμα Οδοντιατρικής της Ιατρικής Σχολής της Βιέννης.

Στο τμήμα αυτό, εκτός από την εκμάθηση της Οδοντιατρικής Επιστήμης, δίδαξε ως βοηθός και τελικά ως επίκουρος καθηγητής μέχρι το 1922. Η μόνη διακοπή της διδασκαλίας του συνέπεσε κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, όταν και υπηρέτησε στο ιατρικό σώμα του αυστριακού στρατού.

Μετά το 1922 ο Sicher μοίρασε το χρόνο του μεταξύ της ιδιωτικής εξάσκησης της Οδοντιατρικής (εργαζόταν αποκλειστικά στη χειρουργική του στόματος) και της ερευνητικής

του εργασίας στο Ινστιτούτο της Ανατομίας, ενώ παράλληλα δίδασκε επίσημα τους φοιτητές της Οδοντιατρικής τα μαθήματα της Ανατομικής.

Η πρώτη του δημοσίευση έγινε ενώ ήταν ακόμη φοιτητής της Ιατρικής και αφορούσε θέμα που σχετιζόταν με την Ανατομική. Ακολούθησαν και άλλες δημοσιεύσεις του σε ποικίλα θέματα όπως πχ. η διάπλαση των κρανιακών αρτηριών στους Ευρωπαίους, ο σχηματισμός της υπερώας και η εμβρυολογία της οδοντοφυΐας.

Ο τρόπος με τον οποίο εκτελούσε την ερευνητική του εργασία ήταν εκπληκτικός και είχε ως αποτέλεσμα τη δημοσίευση ποιοτικών ερευνητικών εργασιών.¹³

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Αμέσως μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο, ασχολήθηκε με την τοπογραφική ανατομική της στοματικής κοιλότητας τη σχετιζόμενη με την τοπική αναισθησία. Από την ερευνητική αυτή εργασία δημοσίευσε σημαντικές μελέτες οι οποίες και ενσωματώθηκαν στο εγχειρίδιο με την ονομασία *The Anatomy and Technique of Conduction Anesthesia in the Oral Cavity*.¹³

Επιπρόσθετα ασχολήθηκε με τις σκελετικές συγκλεισιακές ανωμαλίες και δημοσίευσε αρκετές ερευνητικές εργασίες σε συνεργασία με τον φίλο του Dr. Krasa.

Το αποκορύφωμα του συγγραφικού του έργου ήταν η συγγραφή, με τη συνεργασία και πάλι του καθηγητού του Tandler, του εγχειριδίου *Anatomy for Dentists* το 1928, που ήταν η αγγλική έκδοση της προηγούμενης του 1918 στα Γερμανικά *Anatomie für Zahnärzte*.⁷

Για τη χρονική αυτή περίοδο αργότερα ο Harry Sicher θα αναφέρει:¹³

«Κατά τη διάρκεια εκείνων των χρόνων στη Βιέννη, μέχρι το 1938 όταν η χιτλερική λαίλαπα με οδήγησε με τόσους πολλούς άλλους έξω

από τη χώρα μου, μια γυναίκα και δύο άνδρες άσκησαν επιρροή στη ζωή μου και στη διαμόρφωσή μου.

»Το 1913 παντρεύτηκα τη Lydia Bak, μετέπειτα φοιτήτρια της ιατρικής σχολής, μια γυναίκα με λαμπερή διάνοια που έμελλε να γίνει η θαυμάσια σύντροφος της ζωής του. Η Lydia μετά την ολοκλήρωση της στρατιωτικής της θητείας ως βακτηριολόγος και μετά τη λήψη του πτυχίου της ιατρικής και του διδακτορικού της, επέλεξε για την εξειδίκευσή της την ψυχιατρική.

»Οι δύο άνδρες που έπαιζαν σημαντικό ρόλο στη ζωή μου μετά το 1919 ήταν ο Dr. Alfred Adler, ο φημισμένος ψυχολόγος, βοηθός του οποίου υπήρξε η Lydia και ο Dr. Oscar Adler (απλή συνωνυμία) φυσικός και χαρισματικός μουσικός, και δάσκαλός μου στη μουσική».²

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΧΙΤΛΕΡ

Στην περίοδο του Μεσοπολέμου, επεκράτησε στη Γερμανία μια τέτοια ρατσιστική ιδεολογία, που οδήγησε στην εξόντωση συγκεκριμένες μειονότητες στο Τρίτο Ράιχ.

Για να έχει την επιβεβλημένη νομιμότητα, το 1935, στο πλαίσιο μιας σατανικής σύλληψης μηχανής θανάτου των εθνικοσοσιαλιστών, εκδόθηκε ο Νόμος «για την προστασία του γερμανικού αίματος και της γερμανικής φυλής».

Του νόμου αυτού προηγήθηκαν δύο άλλοι απάνθρωποι νόμοι των εθνικοσοσιαλιστών, ο Νόμος «για την ανατροπή κληρονομικά ασθενών απογόνων» (1933) και ο Νόμος «για την προστασία της υγιεινής της κληρονομικότητας του Γερμανικού Έθνους» (1935).

Εν ονόματι των νόμων αυτών, άρχισαν να περιθωριοποιούνται ως ξένοι προς τη γερμανική φυλή, κυρίως άτομα εβραϊκού θρησκευματος.¹⁶

Έτσι την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1938,

η μακρά υποβόσκουσα ν' ανάψει θρυαλλίδα του μίσους, του ρατσισμού και του αντισημιτισμού του Χίτλερ άναψε για τα καλά στην Αυστρία.¹⁷

Η κατάσταση γίνεται εξαιρετικά εκρηκτική όταν η γερμανική κυβέρνηση μετά την προσάρτηση της Αυστρίας, τον Μάρτιο του 1938, με καινούριο νόμο ζητάει απ' όλους τους πανεπιστημιακούς να καταθέσουν υπεύθυνες δηλώσεις ότι τόσο οι ίδιοι και οι γονείς τους, όσο και οι γυναίκες τους και οι γονείς των γυναικών τους, δεν είχαν καμία σχέση με την εβραϊκή κοινότητα. Ζητούσε ακόμη έγγραφο όρκου υποταγής και υποστήριξης στον Χίτλερ.¹¹

Κατ' αυτόν τον τρόπο στοχοποιήθηκαν για απόλυση από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης όλα τα εβραϊκής καταγωγής άτομα. Έτσι, πάνω από το 75% των παγκοσμίως φημισμένων μελών της Ιατρικής Σχολής της Βιέννης εκδιώχθηκαν από την εργασία τους.

Η μαζική αυτή έξοδος των Εβραίων διανοούμενων αποδεκάτισε την τάξη των καθηγητών του Πανεπιστημίου της Βιέννης, γεγονός που είχε ως συνέπεια αυτό το διακεκριμένο κέντρο της μάθησης να παρακμάσει και να μην επανακτήσει ποτέ πλήρως την αίγλη του.¹⁶

Ανάμεσα σε οκτώ ανώτερα ιατρικά στελέχη της Σχολής που ήταν άμεσα συνδεδεμένα με την Οδοντιατρική, πέντε εξ αυτών απώλεσαν την εργασία τους ένεκα του φυλετικού διωγμού. Αυτοί ήσαν οι: Bernhart Gottlieb, Albin Oppenheim, Balint Orban, Harry Sicher και George Stein, άπαντες εβραϊκής καταγωγής.

Όλη αυτή η ομάδα των διαπρεπών επιστημόνων μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Για να γίνει αυτό, πολύ βοήθησε η προηγούμενη παγκόσμια αναγνώρισή της από τον Διεθνή Οδοντιατρικό κόσμο, καθώς και η επαφή με την Αμερικανική Οδοντιατρική Οικογένεια μέσω της ενεργού συμμετοχής της στη Διεθνή Οδοντιατρική Ομοσπονδία (FDI)^{12,17}

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΟΥ SICHER ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Το 1939 ο Harry Sicher, η σύζυγός του Lydia και η κόρη του αναγκάστηκαν ένεκα του φυλετικού διωγμού των Εβραίων να μεταναστεύσουν στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο Harry ανέφερε για την προσωπική του αυτή περιπέτεια:¹³

«Με τη βοήθεια θαυμάσιων φίλων στην Αγγλία και στην Αμερική, έγινε εφικτό να πάμε αρχικά στο Λονδίνο και τελικά να καταλήξουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μετά την άφιξή μας στην Νέα Υόρκη με ανέμενε μια προσφορά να διδάξω ανατομία και νευροανατομία στην Ιατρική Σχολή του Σικάγου ως αναπληρωτής καθηγητής από το 1939 έως το 1942. Τα τρία αυτά χρόνια που δαπάνησα σ' αυτή, ήταν χρόνια παράλληλα μελέτης και διδασκαλίας λόγω της εξολοκλήρου διαφορετικής οργάνωσης του Αμερικανικού Πανεπιστημίου, της ιδιαίτερης συμπεριφοράς και σχέσης δασκάλου-φοιτητή, των γραπτών εξετάσεων (στη Βιέννη όλες οι εξετάσεις εγενοντο προφορικά), των διαφορών της ορολογίας και περισσότερο όλων λόγω της χρήσης της αγγλικής γλώσσας που θα έπρεπε να μελετηθεί και τελικά να υπερνικηθεί».

Τυχρός στην ατυχία του, πέτυχε με την εργασία του στην Ιατρική Σχολή να εξασφαλίσει την κυρίαρχη πηγή επιβίωσης για να μπορέσει απερίσπαστα να οικοδομήσει τη μετέπειτα θαυμάσια επιστημονική του σταδιοδρομία.

Η ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ LOYOLA

Το 1942 ο Dean του Πανεπιστημίου Loyola, William Logan, προκειμένου να επανδρώσει το νεοσύστατο Dental Research Institute της Σχολής, προσέλαβε τον Harry Sicher ως καθηγητή και διευθυντή του τμήματος της Ανατομίας και

Ιστολογίας στο οποίο και υπηρέτησε μ' αυτή την ιδιότητα μέχρι το 1960.¹²

Προσκλήθηκε στο Σικάγο από τη Βιέννη, για να οργανώσει και διευθύνει το ερευνητικό αυτό ινστιτούτο ο Dr. Balint J. Orban, παλιός φίλος και συνεργάτης του Sicher, που έθεσε τη βιολογική βάση της σημερινής Οδοντιατρικής, ειδικά της περιοδοντολογίας και ενδοδοντίας.

Ο Orban edέσποσε για 20 χρόνια της έρευνας και διδασκαλίας στο Loyola και προήγαγε τη διάγνωση και θεραπεία της περιοδοντικής νόσου.¹⁶

Το 1952 μετακόμισε στο Colorado, όπου ίδρυσε και διεύθυνε ένα νέο ερευνητικό κέντρο, χωρίς να διακόψει την επαφή του με το Loyola μέχρι το θάνατό του από καρδιακή προσβολή το 1960.

Η κορύφωση του συγγραφικού του έργου, ήταν το βιβλίο του *Oral Histology and Embryology* που έπαιξε πρωταρχικό ρόλο στην Οδοντιατρική εκπαίδευση, η πρώτη έκδοση του οποίου έγινε το 1944 και συνεχίζει μέχρι σήμερα.¹⁷

Μετά τον πρόωρο θάνατο του Orban το 1960, ο Harry Sicher ανέλαβε και εξέδωσε την 5η, 6η και 7η έκδοση αυτού του βιβλίου. Αργότερα ο Sicher θα γράψει γι' αυτόν.^{3,19}

«Συνάντησα τον Balint Orban πριν σχεδόν σαράντα χρόνια, όταν νέος ήρθε στη Βιέννη μετά την αποφοίτησή του από την Ιατρική Σχολή της Βουδαπέστης.

»Γεννήθηκε το 1899, μεγάλωσε και σπούδασε στην Ουγγαρία. Στη Βιέννη ενώθηκε στην ερευνητική ομάδα υπό την ηγεσία και καθοδήγηση του Bernhard Gottlieb και άρχισε να εργάζεται στο πεδίο της στοματικής ιστολογίας και ιστοπαθολογίας.

»Για την επιτυχή εργασία του στο χώρο των εμβρυολογικών ερευνών, επαξίως έλαβε το δεύτερο δίπλωμα ιατρικής από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, για να αφιερωθεί στο υπόλοιπο της ζωής του στην κλινική πράξη, διδασκα-

λία και έρευνα.

»Στις τρεις αυτές ενασχολήσεις του, φάνηκε να προτιμάει τα καλύτερα δυνατά προσόντα.

»Στην κλινική του εργασία, επεδείκνυε ανθρώπινη καλοσύνη και ευαισθησία.

»Για τη διδασκαλία, είχε τη δύναμη της προσωπικής έμπνευσης και κατείχετο από ειλικρινή διάθεση αναζήτησης της αλήθειας.

»Για την έρευνα, είχε τον ενθουσιασμό και την ευαισθησία της παρατήρησης, καθώς και τη σπάνια ικανότητα να ξεπερνά τις παρουσιάζόμενες δυσκολίες».

Ο Sicher μετά την άφιξή του στο Σικάγο το 1939, πέραν της επανασύνδεσης της παλιάς φιλίας και συνεργασίας του με τον Orban, είχε μια επιπλέον επανασύνδεση με τον παλιό του φίλο και συνεργάτη Joseph P. Weinmann.

Ο Joseph P. Weinmann (1896-1960), έγινε καθηγητής και διευθυντής του τμήματος Παθολογίας στο College of Dentistry στο Πανεπιστήμιο του Illinois.

Υπήρξε ένας παραγωγικός ερευνητής, έχοντας δημοσιεύσει περισσότερες από 160 μελέτες για τη φυσιολογία και παθολογία του οστού, την αμυλοείδωση, για το φυσιολογικό και παθολογικό στοματικό επιθήλιο και την περιοδοντική νόσο.

Το 1947, σε συνεργασία με τον Harry Sicher συνέγραψε το κλασικό βιβλίο *Bone and Bones: Fundamentals of bone biology*, που αποτέλεσε την πρώτη ολοκληρωμένη παρουσίαση του θέματος της Βιολογίας του Οστίτη Ιστού.

Το βιβλίο αυτό έμεινε αξεπέραστο για δεκαετίες.

Η ομάδα των Sicher, Orban και Weinmann, συνεργάστηκε γόνιμα για 40 χρόνια.^{6,11,16,17}

Ο SICHER ΩΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Χρόνια μετά το θάνατό του, ακόμη τον θυμούνται για τη διδακτική του δεινότητα.

Το μυαλό του, η αντίληψή του και η ανθρω-

πιά του τον έκαναν όχι μόνον έναν εξαιρετικό δάσκαλο, αλλά παράλληλα και έναν ξεχωριστό άνθρωπο.

Είχε την ικανότητα να μιλάει, να διαβάζει και να γράφει γερμανικά, αγγλικά, ισπανικά, ιταλικά και γαλλικά.

Μπορούσε επίσης να διαβάζει αρχαία ελληνικά και λατινικά.²¹

Ειδικά σε ό,τι αφορά τη γνώση της αγγλικής, την είχε καλλιεργήσει σε υψηλό βαθμό για να δύναται να διδάξει με την ίδια ευχέρεια όπως δίδασκε στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης στη μητρική του γλώσσα, τα γερμανικά.¹³

Υπήρξε επισκέπτης λέκτορας στο Northwestern University School of Dentistry, ειδικός λέκτορας στο Πανεπιστήμιο της Nebraska και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Puerto Rico.²²

Είχε αποκτήσει θρυλική φήμη ως «showman ομιλητής» και συχνά τον προσκαλούσαν για ομιλίες από Οδοντιατρικές, Ιατρικές και Τεχνολογικές Εταιρείες και Οργανισμούς, όχι μόνο σε όλη την αμερικανική επικράτεια αλλά σε όλο τον κόσμο.

Είχε την εκτελεστική δεινότητα να συμπεριφέρεται ως τέλειος ηθοποιός επί σκηνής.⁴

Πάντα το ακροατήριο τον επευφημούσε ενθουσιωδώς στο τέλος του μαθήματός του.

Είχε την ικανότητα να παρουσιάζει την Ανατομία και την απεικόνιση των οργάνων του σώματος με εκπληκτική λεπτομέρεια και συγκλονιστική ζωντάνια, αλλά και τη σπάνια δυνατότητα της ταυτόχρονης χρήσης των χεριών του κατά το σχεδιασμό, ικανότητα που τη διαθέτουν λίγοι σπουδαίοι ανατόμοι.^{1,17,21}

Ο Dr. Harold Perry, πρώην Chairman της Ορθοδοντικής στην Οδοντιατρική Σχολή του Northwestern University, θυμάται μια προσωπική του εμπειρία, όταν αμφότεροι ήταν προσκεκλημένοι στο Πανεπιστήμιο της Nebraska για να παρουσιάσουν στο ίδιο πρόγραμμα θέμα σχετικά με τη Σύγκλειση και αναφέρει:²³

«Θυμάμαι καλά μια εντυπωσιακή μονοήμερη σύνοδο, στα δύο μοιρασμένη για τους δυο μας στο Πανεπιστήμιο της Nebraska. Έφθασα προσωπικά για ομιλία μισής ημέρας με 4 γεμάτα καρουσέλ (όπερ σημαίνει 320 διαφάνειες), ενώ ο Sicher έφερε μαζί του μόνο 8 διαφάνειες για τη δική του μισή ημέρα. Αυτό πραγματικά με σοκάρε.

»Παρ' όλα αυτά ειλικρινά έμεινα εντυπωσιασμένος από το εύρος των γνώσεών του και το μέγεθος της πληροφόρησής του.

»Η ομιλία του ήταν το πρωί και τελείωσε το μεσημέρι, χωρίς ποτέ να φθάσει στην τελευταία όγδοη διαφάνεια.

»Αντίθετα η δική μου ομιλία ήταν το απόγευμα και σε λίγο, όλοι μετά τις 3:30 αποκοιμήθηκαν εκτός του Dean, Ireland και του Sicher.

Ο Dean, για να δικαιολογήσει την κατάσταση αυτή, ανέφερε ότι οφείλεται στην υφιστάμενη υπερβολική ζέστη, ενώ ο Sicher χαμογέλασε ευγενικά.

»Το ίδιο βράδυ στο Lincoln Airport για την επιστροφή μας, πολύ στεναχωρημένος από τα προηγηθέντα γεγονότα, ήπια επτά ούισκι για τα επτά slides του Sicher και στη συνέχεια μη όντας ικανός, με βοήθησε ν' ανέβω στο αεροπλάνο».

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ SICHER

Τα θέματα που εκάλυπταν τις δημοσιεύσεις του ήταν ευρέως φάσματος.

Περιελάμβαναν αντικείμενα κύρια σχετιζόμενα με την ανατομία της κεφαλής, του λαιμού και του στόματος, με την εξελικτική βιολογία, με την επέκταση της φλεγμονής, με την τοπική αναισθησία, με την ενδοδοντία και με την ανατομία και παθολογία της κροταφογναθικής αρθρώσεως.^{1,8,20}

Στο σημείο αυτό μου δίδεται η ευκαιρία να καταθέσω τον εντυπωσιασμό μου, όταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών,

εν έτει 1972 στο Πανεπιστήμιο TUFTS, μου δόθηκε η ευκαιρία ν' ακούσω για πρώτη φορά στο μάθημα της ανατομίας τον τρόπο και το μηχανισμό επέκτασης της φλεγμονής στην περιοχή της κεφαλής, περιγραφή βασισμένη σε μελέτη του Sicher κατ' αναφορά του καθηγητού Kronman.

Ιδιαίτερα δημοφιλής κατέστη η έρευνα και η συγγραφή του η σχετιζόμενη με το μεταβολισμό του οστού, η οποία σημαντικά βοήθησε την Ορθοδοντική και τη Χειρουργική του στόματος.¹⁸

Ο Sicher δημοσίευσε πάνω από 70 επιστημονικές μελέτες στη Γερμανία πριν το 1940 και κοντά στις 50 στην αγγλική γλώσσα από το 1940 ως το 1964.⁴

Το εύρος των γνώσεών του ήταν συγκλονιστικό.

Μελετούσε και αντιλαμβανόταν περίπλοκα επιστημονικά θέματα πολλών επιμέρους ειδικοτήτων.

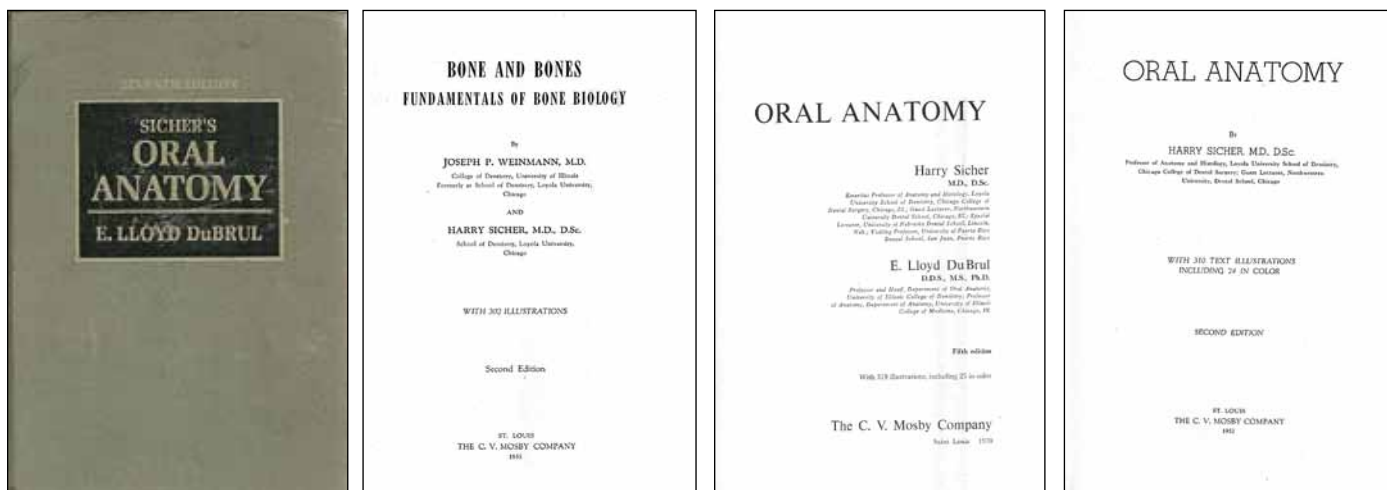
Την πρώτη έκδοση του βιβλίου του *Oral Anatomy* την έκανε το 1949 σε συνεργασία με τον E. Lloyd Du Brul, και στηρίχθηκε στην αρχική έκδοση του *Anatomie fur Zahnärzte* που συνέγραψε με τον Tandler το 1918 (εικ. 2).^{5,7,20}

Η σημαντική αυτή έκδοση έγινε το αναπόσπαστο βιβλίο για όλες τις οδοντιατρικές σχολές παγκοσμίως.

Το 1974, χρόνος του θανάτου του Sicher, το βιβλίο αυτό απαριθμούσε πέντε εκδόσεις και είχε μεταφραστεί στα γερμανικά, ισπανικά και κινέζικα, ενώ σήμερα οι εκδόσεις του διεθνώς έχουν ξεπεράσει τις δεκαεπτά^{4,22} (εικ. 2,3,4,5).

ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ SICHER ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Όπως ο καθηγητής και μέντοράς του Julius Tandler, ο Sicher είχε σαφή και συγκεκριμένη άποψη για τα ουσιώδη προσόντα του Οδοντιατρικού δασκάλου.

Εικόνες 2-5. Από το συγγραφικό έργο του Harry Sicher σε διάφορες εκδόσεις.

Και αναφέρει:⁹

«Υπάρχουν καταρχήν μερικά αυτονόητα προσόντα όπως: συνέπεια, καθαριότητα, τεκμηριωμένη γνώση, προπαρασκευή και οργάνωση του υλικού, καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας και μερική αντίληψη της ψυχολογίας του μαθητή.

»Πέρα από τις αυτονόητες αυτές προϋποθέσεις, υπάρχουν και άλλες, πολύ ισχυρότερες.

»Ίσως η σημαντικότερη αυτών είναι η αγάπη, σχεδόν το πάθος για διδασκαλία, η ανάγκη να δώσεις και η ευτυχία να προσφέρεις.

»Όλες αυτές οι σκέψεις για τα προσόντα του δασκάλου, σημαίνουν στην ουσία εκπαίδευση στην υψηλότερη έννοιά της».

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ SICHER

Οι ιδιαίτερες αδυναμίες του ήταν η μουσική και οι πεταλούδες.

Από πολύ νωρίς ο Sicher έλαβε εξαιρετη εκπαίδευση στο βιολί και με το χρόνο έγινε ένας ολοκληρωμένος μουσικός. Δάσκαλός του υπήρξε ο Oscar Adler, μεγάλος φυσικός αλλά και διακεκριμένος μουσικός.¹³

Επίσης, ο Sicher υπήρξε εντομολόγος με ιδιαίτερη επίδοση, ενώ οι πεταλούδες ήταν το αγαπημένο του αντικείμενο συλλογής.²

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο Dr. Harry Sicher, Ομότιμος Καθηγητής Ανατομίας και Ιστολογίας στην Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Loyola, απεβίωσε στις 9 Δεκεμβρίου του 1974, σε ηλικία 85 ετών, στο Νοσοκομείο των Μασόνων στο Illinois.

Η κηδεία του έγινε στο παρεκκλήσιο του Νοσοκομείου McGaw του Πανεπιστημίου Loyola στις 10 Ιανουαρίου του 1975.⁴

Η πρώτη γυναίκα του Lydia απεβίωσε το 1961. Με τη δεύτερη γυναίκα του, την Elsey, η οποία του έτρεφε λατρεία και του συμπαραστάθηκε και τον περιποιήθηκε με αγάπη, έζησαν μαζί μέχρι το τέλος του. Το 1985 η Elsey Sicher, στη μνήμη του Harry, δώρισε ποσό 100.000 \$ στην αδελφότητα Alpha Omega.²¹

Κατά το τέλος της ζωής του οι φίλοι του ξαναθυμήθηκαν τη ρήση που συχνά ανέφερε στους μαθητές του:²¹

«Προγραμματίστε τις εργασίες σας σαν να μπορούσατε να ζήσετε για πάντα, αλλά εργαστείτε σαν να επρόκειτο να πεθάνετε αύριο».

Ένας από τους συναδέλφους του Sicher στο Σικάγο προόριζε για εκείνον μια ύψιστη φιλοφρόνηση όταν έλεγε: «Ο Harry υπήρξε ο άριστα διαπαιδαγωγημένος άνθρωπος που γνώρισα ποτέ».²¹

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Christen Ag., Christen Ja.: Harry Sicher, MD. DSc., "Pioneer dental anatomist", History of Dentistry, 2003, 51:93-100.
2. Grant D.: Harry Sicher (1889-1974), "Periodontal", 1975, 46(2):70.
3. Sicher H.: Balint Orban (1899-1960), "Periodontal", 1960, 31: 251-253.
4. Gowgiel J.M.: Harry Sicher (1889-1974), "Anat. Rec", 1975, 183(1): 127-145.
5. Sicher H., DuBrul El.: "Oral Anatomy", Mosby, 1949.
6. G. Weinmann, Sicher H.: "Bone and Bones. Fundamentals of bone biology", Mosby, 1947.
7. Sicher H., Tandler J.: "Anatomie fur Zahnärzte" Berlin, J. Springer, 1929.
8. Sicher H.: "The responsibility of the book reviewer", J.A.D.A., 1947, 35(10):596.
9. Sicher H.: "Training teachers", The Bur, 1961, 62(1):22-23.
10. American Association of Orthodontics. Presentation of the Albert H. Ketcham Memorial Award to Harry Sicher by Nathan Gaston, president of the American Board of Orthodontics", Am.J. orthod., 1968, 54: 380-382.
11. Βρότσος Ι.Α.: "Ο.Β. Gottlieb, η Σχολή της Βιέννης και η συμβολή τους στην ανάπτυξη της Βιολογίας του Στόματος", Οδοντοστοματολογική Πρόοδος, 1998, 52: 148-159.
12. Κωτσοβίλης Σ.: "Η προσφορά των ερευνητών Gottlieb, Orban, Kronfeld Sicher και Weinmann στην ιστορική εξέλιξη της Οδοντιατρικής επιστήμης και της Περιοδοντολογίας", Τιμητικός Τόμος Καθ. Δ.Π. Ανδριτσάκη, 303-323, Αθήνα 2008.
13. "The Faculty of C.C.D.S. Today: Dr. Harry Sicher", The Bur, 1949, 49(3): 71-78.
14. Goetzi A., Reynolds R.A.: "Julius Tandler: A biography", San Francisco, Privately Published, 1944, pp. 1-63.
15. Ackerknecht E.H.: "Η ιστορία της Ιατρικής", Κεφ. 21, Εκδόσεις ΜΑΡΑΘΙΑ, Αθήνα 1998.
16. Jackson J., Jackson E.: "Dentists to the world", Chicago, Quadrangle Books, 1964, pp. 254-257.
17. Kreenak N.W., Squier C.A.: "Pioneers in oral biology: The migrations of Gottlieb, Kronfeld, Orban, Weinmann and Sicher from Vienna to America", Crit. Rev. Oral Biol. Med., 1997, 8(2): 108-128
18. Shan Kland W.M.: The American Association of Orthodontists, "The biography of a specialty organization", St. Louis, American Association of Orthodontists, 1971.
19. Sicher H.: Balint Orban, The Bur, 1960, 61(2): 71-72.
20. Zimmerman A. (book review): "Oral Anatomy. By Harry Sicher M.D.", 1st ed. St. Louis, Mosby, 1949.
21. Goldstein M.: "Academic legend preserved: Harry Sicher, M.D. The Alpha Omegan", 1985, 78(2): 8-11.
22. "Memorial rites for Dr Sicher", Sunday Times (Chicago), December 13, 1974.
23. Perry H.: Dr Harry Sicher: 1889-1974. "Agiant sleeps", The Bur, 1975, 76: 6-7.

